

Ekonomikas ministrija

KĀ AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS UN PROFESIONĀLĀS IZGLĪTĪBAS ABSOLVENTU SKAITS APMIERINA DARBA TIRGUS PIEPRASĪJUMU: izaicinājumi un risinājumi

Normunds Ozols

Ekonomikas ministrijas

Analītikas dienests

normunds.ozols@em.gov.lv

2020.gada 28.maijs

Ekonomikas ministrija

IZGLĪTĪBAS PIEDĀVĀJUMS UN PROGNOZĒTĀS DARBA TIRGUS DISPROPORCIJAS

Darbaspēka prognozes 2027.gadam, absolventi 2019.gadā

Darbaspēka pārpalikums

Absolventi

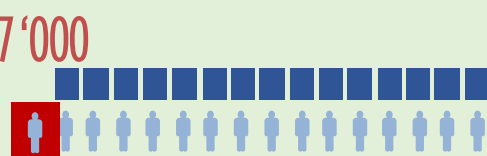
Darbaspēka iztrūkums

STEM augstākā izglītība
2 850

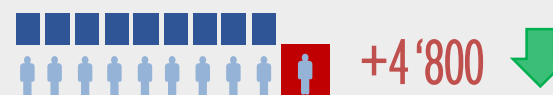
2018. gada prognozes
-21'000

Sociālās un humanitārās zinātnes
6 400

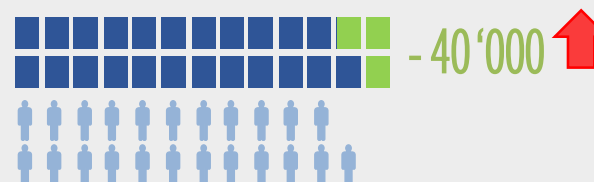
2018. gada prognozes
+14'000

Pārējā augstākā izglītība
5 500

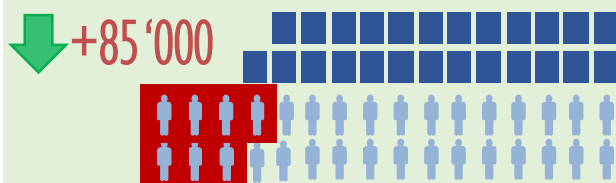
2018. gada prognozes
+5'400

Vidējā profesionālā izglītība
6 370

2018. gada prognozes
-38'000

Neturpina mācības pēc pamata un
vidējās vispārējās izglītības
4 680*

2018. gada prognozes
+97'000

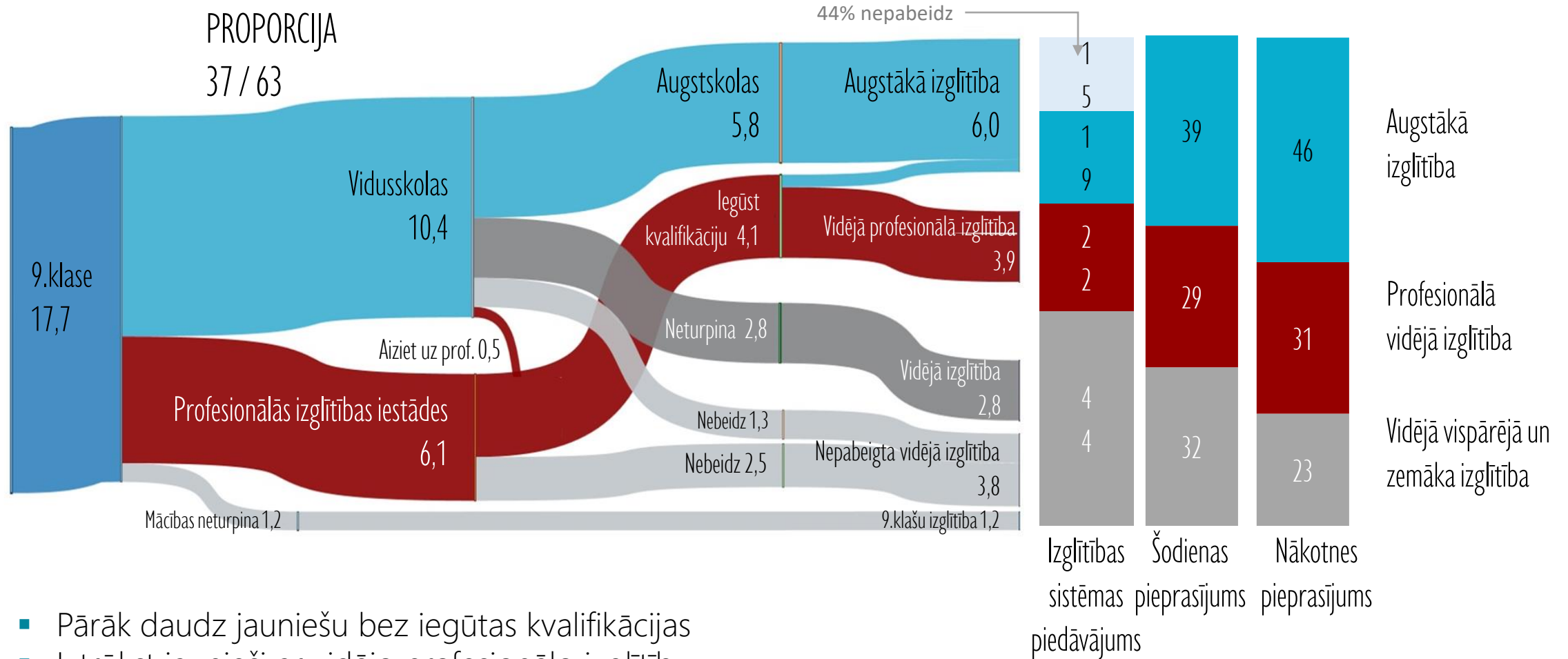
■ darba vietas
■ darbaspēks

Ekonomikas ministrija

IZGLĪTOJAMO PLŪSMAS IZGLĪTĪBAS SISTĒMĀ UN DARBA TIRGUS PIEPRASĪJUMS

tūkstošos, attēlots izmantojot izglītības karjeras struktūru 2019./2020mācību gadā

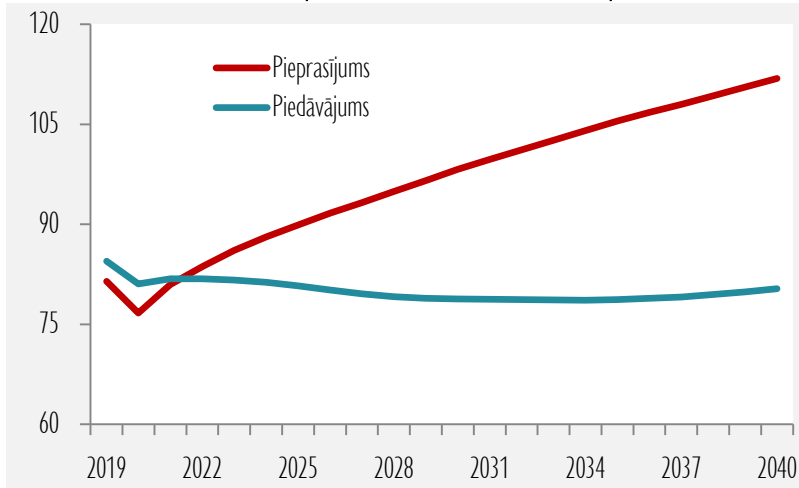
- Pārāk daudz jauniešu bez iegūtas kvalifikācijas
- Iztrūkst jaunieši ar vidējo profesionālo izglītību
- Augstākajā izglītībā nonākušo jauniešu skaits kvantitatīvi pietiekams, taču būtisks iztrūkums STEM jomās

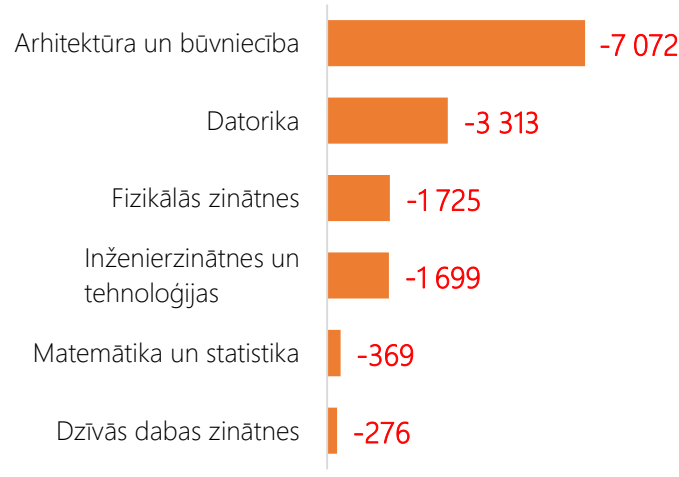
DARBASPĒKA IZTRŪKUMS AR AUGSTĀKO IZGLĪTĪBU STEM JOMĀS

Ekonomikas ministrija

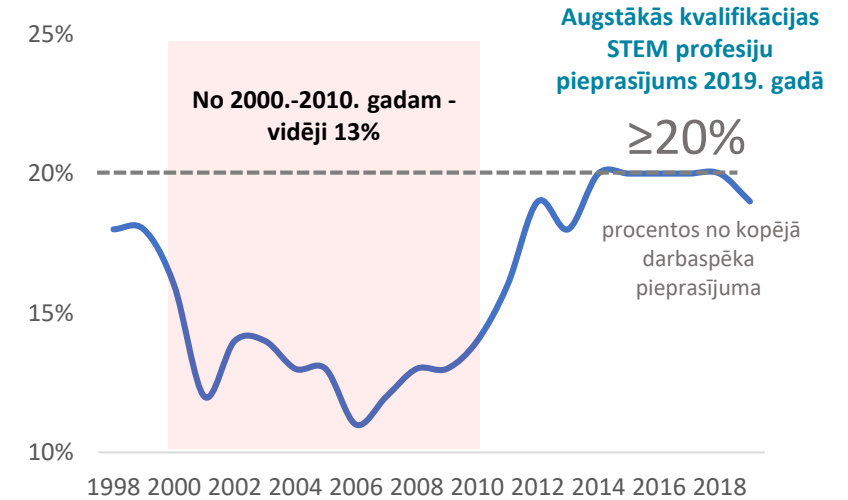
Dabas zinātnes, matemātika un informācijas tehnoloģijas un Inženierzinātnes, ražošana un būvniecība, tūkstošos

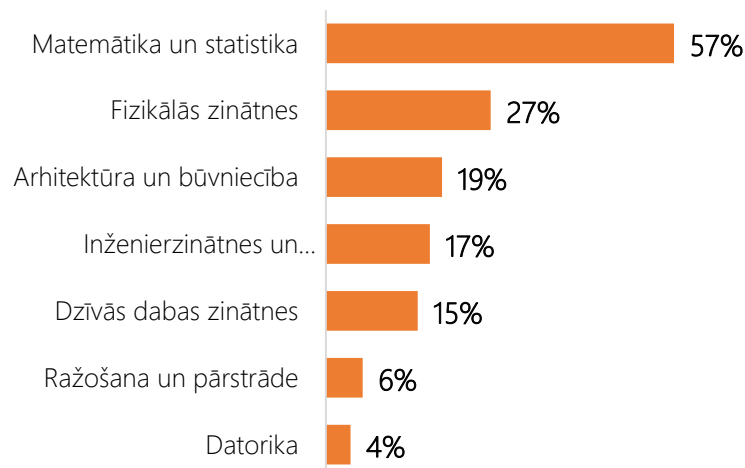
Darbaspēka iztrūkums STEM izglītības tematiskajās jomās 2027. gadā

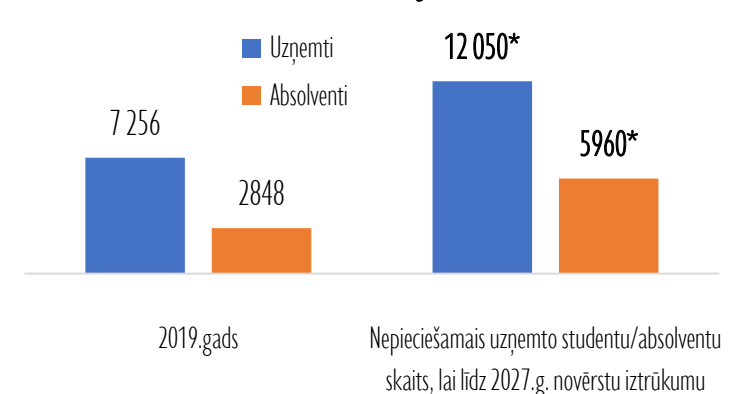
Grādu vai kvalifikāciju ieguvušo īpatsvars STEM jomās no kopējā absolventu skaita, procentos

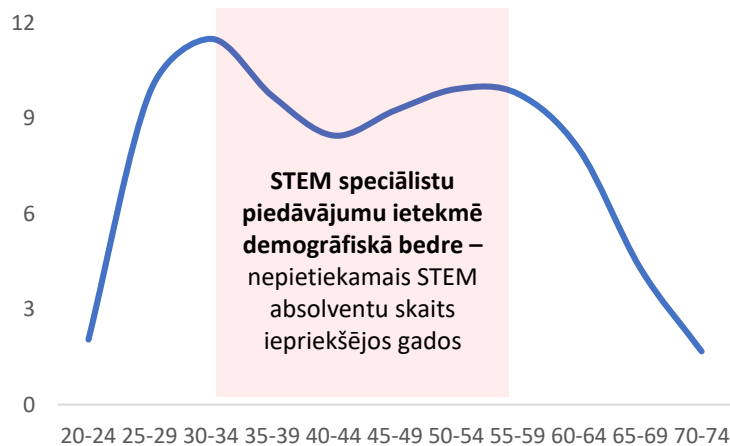
Ekonomiski aktīvo iedzīvotāju ar augstāko izglītību STEM jomās īpatsvars vecumā virs 60 gadiem, 2019. gadā, procentos

Augstskolās un koledžās uzņemto studentu skaits STEM jomās

Ekonomiski aktīvo iedzīvotāju ar augstāko izglītību STEM jomās vecumstruktūra, 2019. gadā, tūkstošos

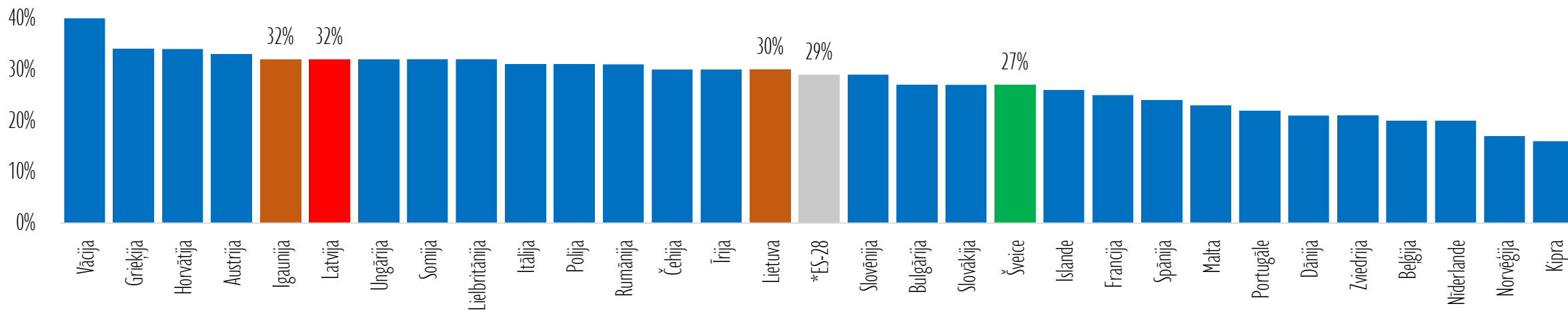

Ekonomikas ministrija

TIKAI 1/3 NO UZŅEMTAJĒM STEM IZGLĪTĪBAS TEMATISKAJĀS JOMĀS PABEIDZ STUDIJAS

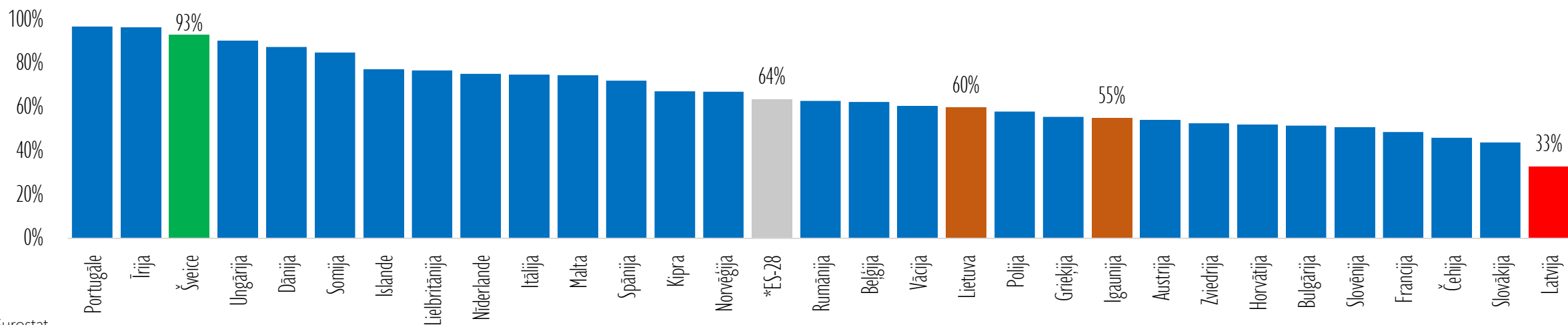
STEM izglītības tematiskajās jomās uzņemto studentu īpatsvars bakalaura līmeņa programmās

2019. gadā, procentos no kopējā imatrikulēto skaita bakalaura līmeņa programmās

STEM bakalaura līmeņa programmās uzņemto un absolvējušo attiecība

uzņemtie vidēji 2015.-2016. gadā pret 2019. gada absolventiem, procentos

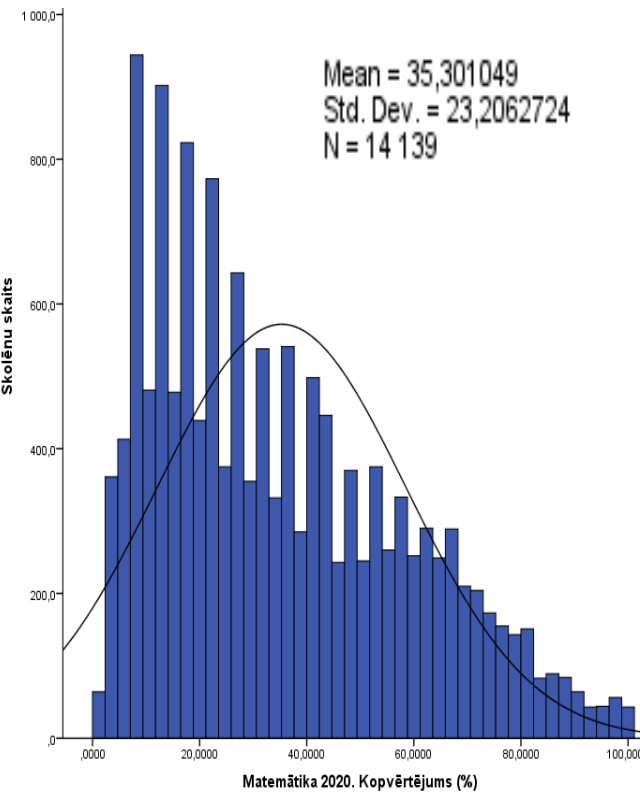

Ekonomikas ministrija

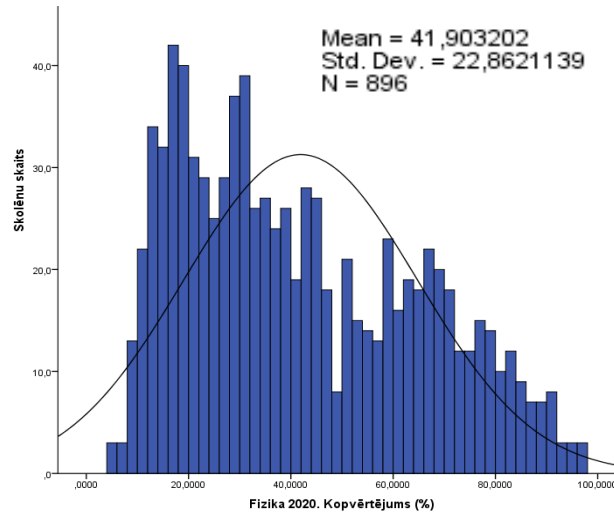
STUDĒJOŠO ATBIRUMU IETEKMĒ JAUNIEŠU ZINĀŠANAS EKSAKTAJOS PRIEKŠMETOS

Skolēnu skaita sadalījums pēc centralizētā eksāmena rezultātiem 2019./2020. m.g.

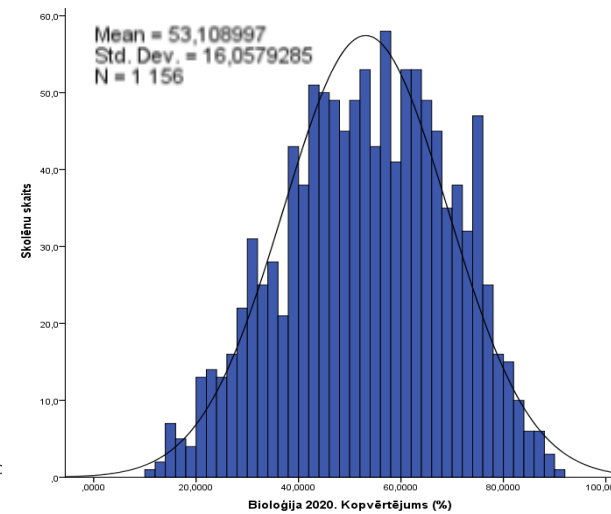
Matemātika

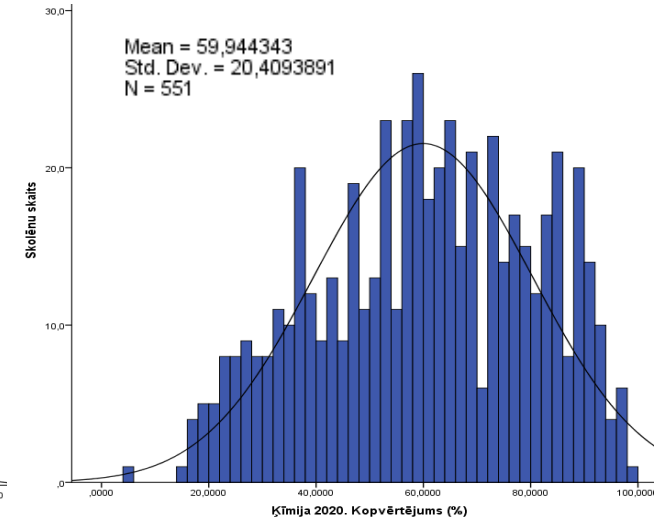
Fizika

Bioloģija

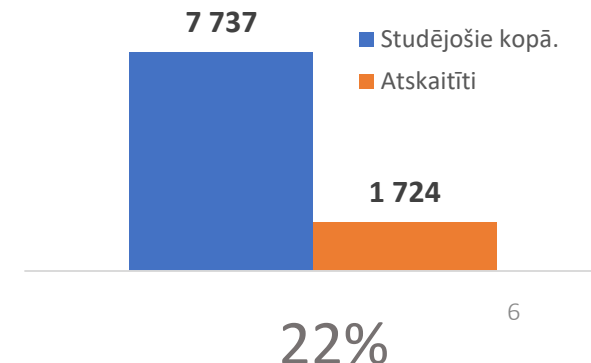
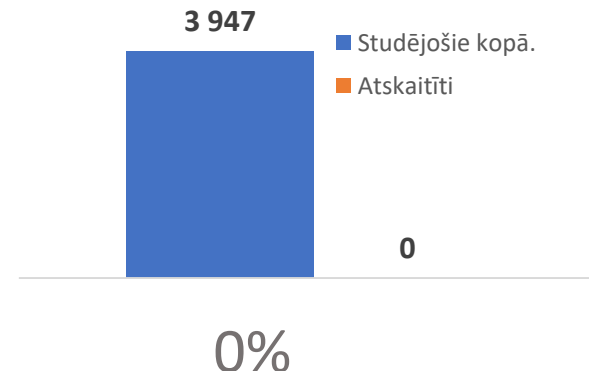
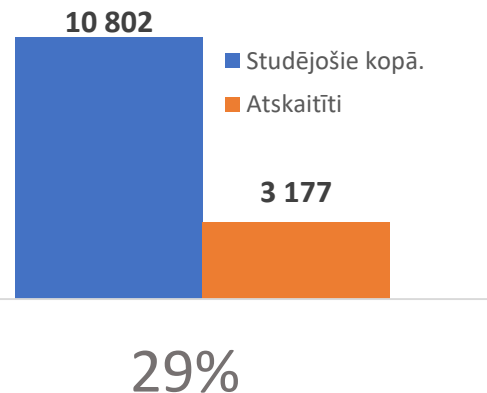

Ķīmija

Augstākās izglītības pamatprogrammās studējošie un atskaitīti sadalījumā pēc nepieciešamā CE veida

Atskaitītie vs Studējošie:

Ekonomikas ministrija

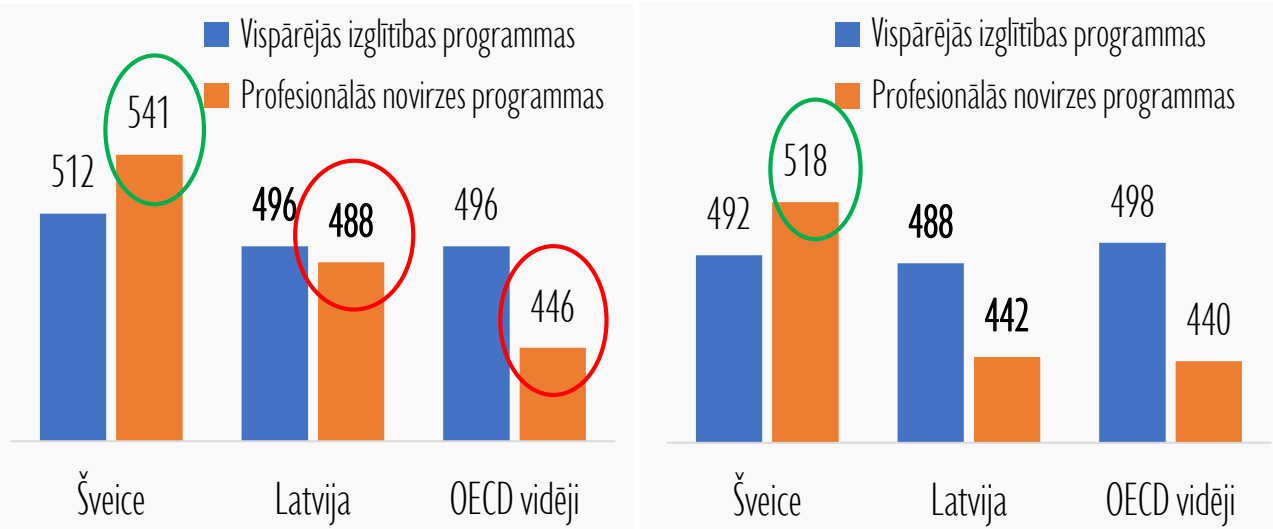
LATVIJAS SNIEGUMS SKOLĒNU DABASZINĀTŅU KOMPETENČU VĒRTĒJUMĀ IR TUVS OECD VIDĒJAM, BET MATEMĀTIKĀ PĀRSNIEDZ OECD VIDĒJO RĀDĪTĀJU

OECD Starptautiskās skolēnu kompetences vērtēšanas programmas PISA rezultāti matemātikā un dabaszinātnēs

2018. gads, vidējais PISA rādītājs punktos starp 15 gadus veciem jauniešiem

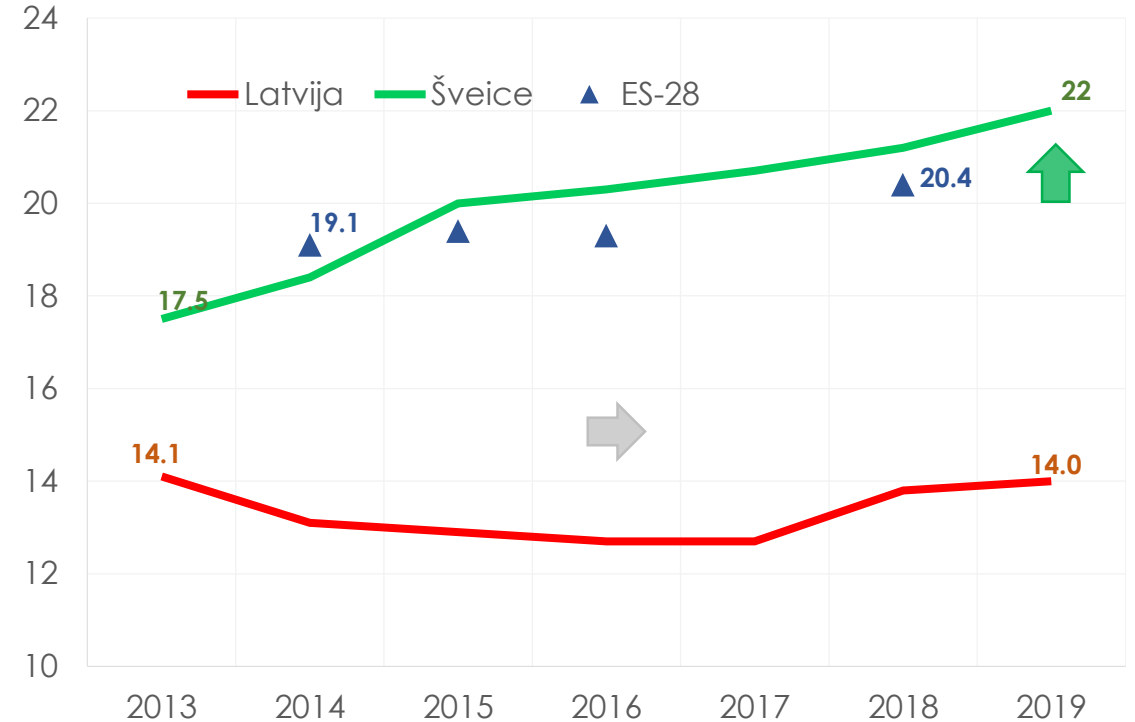
Matemātika

Dabaszinātnes

Avots: OECD PISA, Eurostat

STEM absolventu skaits uz 1000 iedzīvotājiem vecumā no 20-29 gadiem

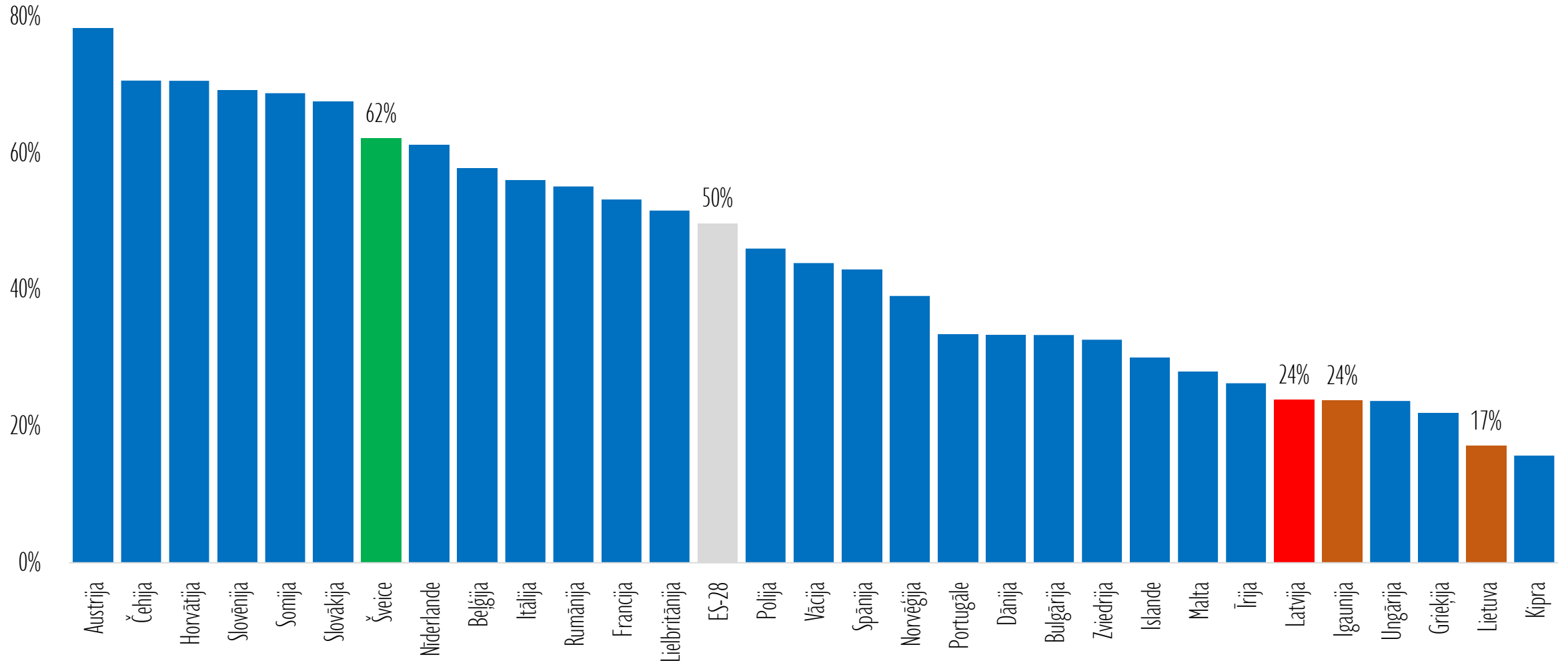
- Kopumā Latvijas sniegums matemātikas un dabaszinātņu kompetencēs ir augstāks vispārējās izglītības plūsmas jauniešiem, tomēr salīdzinot ar OECD vidējiem rādītājiem, labāku rezultātu uzrāda profesionālās izglītības plūsma
- Šveices skolēnu kompetenču vērtējumi matemātikā un dabaszinātnēs izteikti augstāki profesionālās izglītības plūsmā, kamēr vispārējās izglītības plūsmas rādītāji dabaszinātnēs ir tuvi Latvijas un OECD vidējiem rādītājiem
- STEM absolventu skaits Šveicē ik gadu stabili aug, bet Latvijā saglabājās stabili nemainīgs?!

Ekonomikas ministrija

LATVIJĀ IR UZ PUSI MAZĀKS PROFESIONĀLĀS IZGLĪTĪBAS ABSOLVENTU ĪPATSVARŠ NEKĀ VIDĒJI EIROPAS SAVIENĪBAS VALSTĪS

Profesionālās izglītības absolventu īpatsvars vidējās izglītības posmā
2019. gadā, procentos no kopējā vidējās izglītības pakāpēs absolventu skaita

Avots: Eurostat

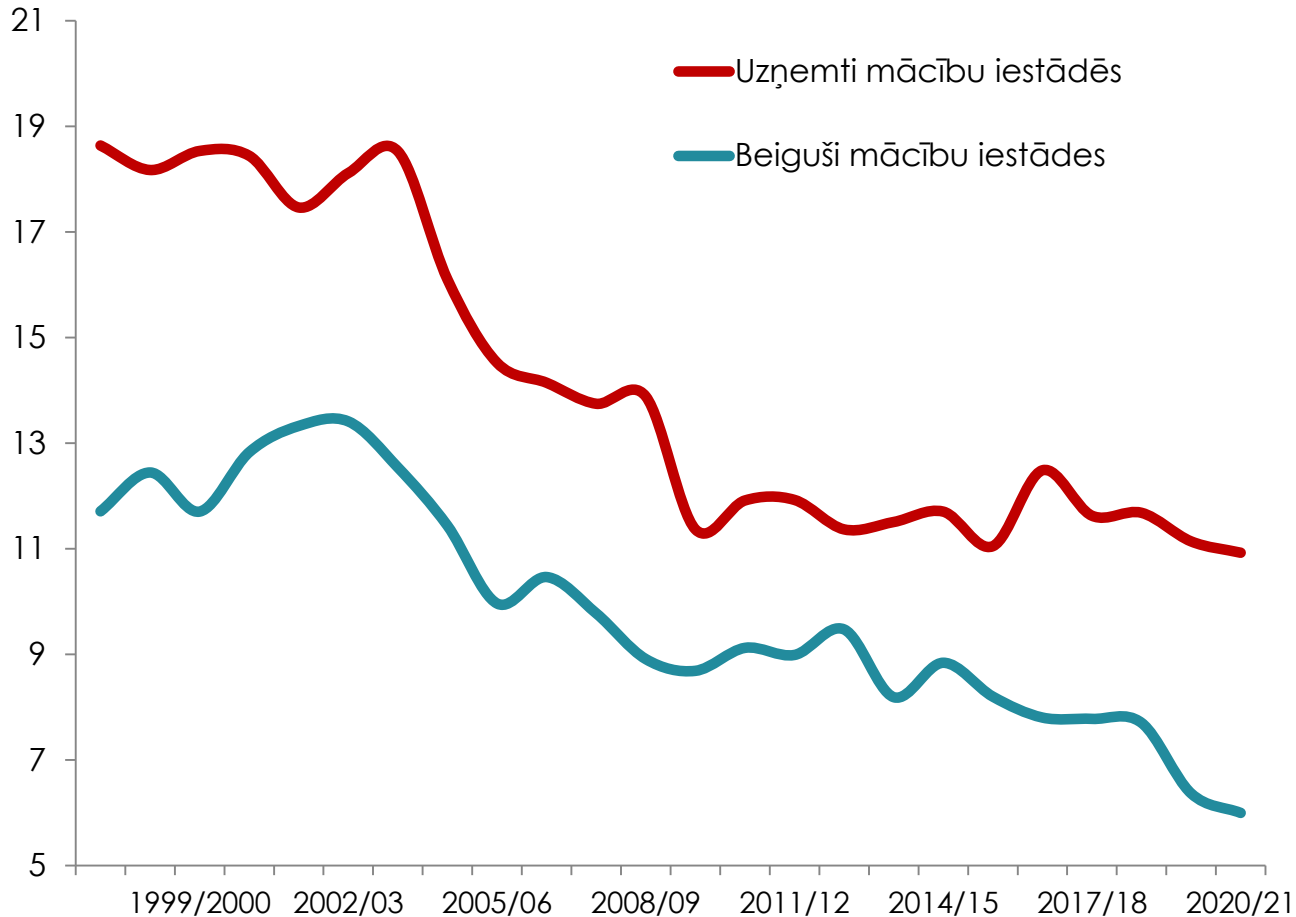
*ES-28: 2018. gada absolventi pret 2016. gadā uzņemtajiem

Ekonomikas ministrija

NEPIETIEKAMS JAUNIEŠU SKAITS TURPINA MĀCĪBAS PROFESIONĀLAJĀ IZGLĪTĪBĀ

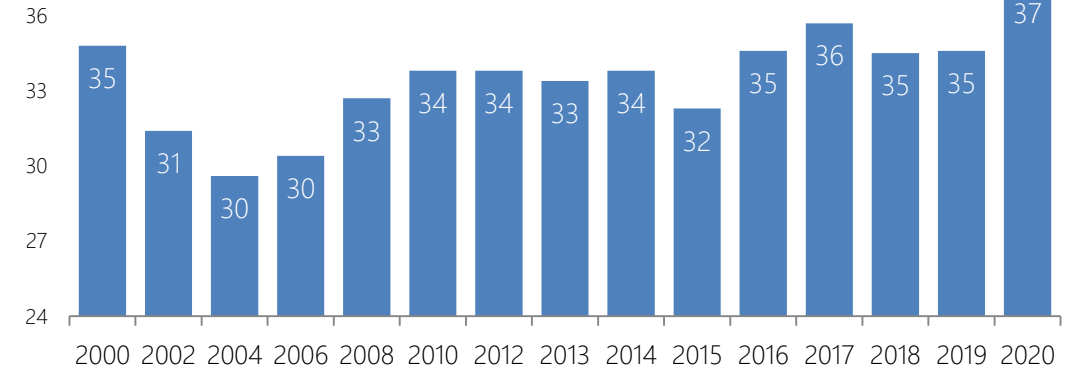
Profesionālās izglītības iestādēs uzņemto un beigušo audzēkņu skaits tūkstošos

Avots: CSP

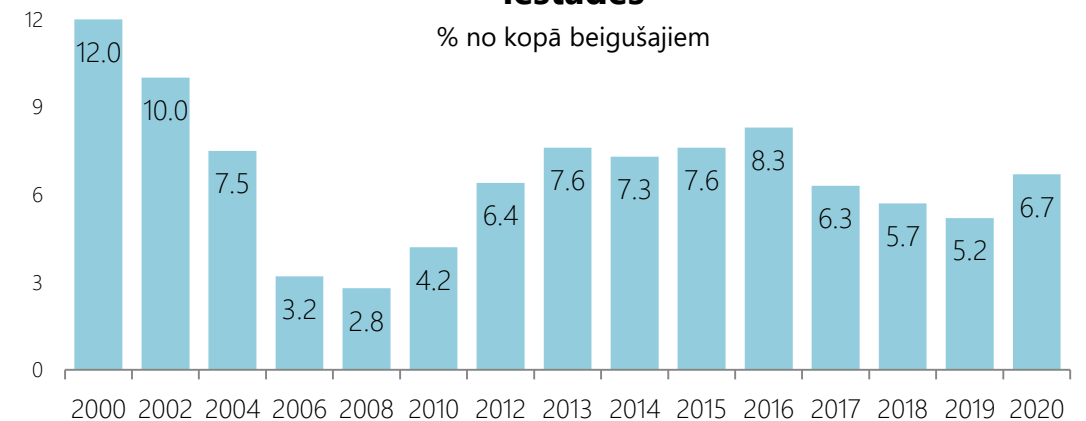
Pamatskolu beigušie turpina mācības profesionālās izglītības iestādēs

% no kopā beigušajiem

Vidusskolu beigušie turpina mācības profesionālās izglītības iestādēs

% no kopā beigušajiem

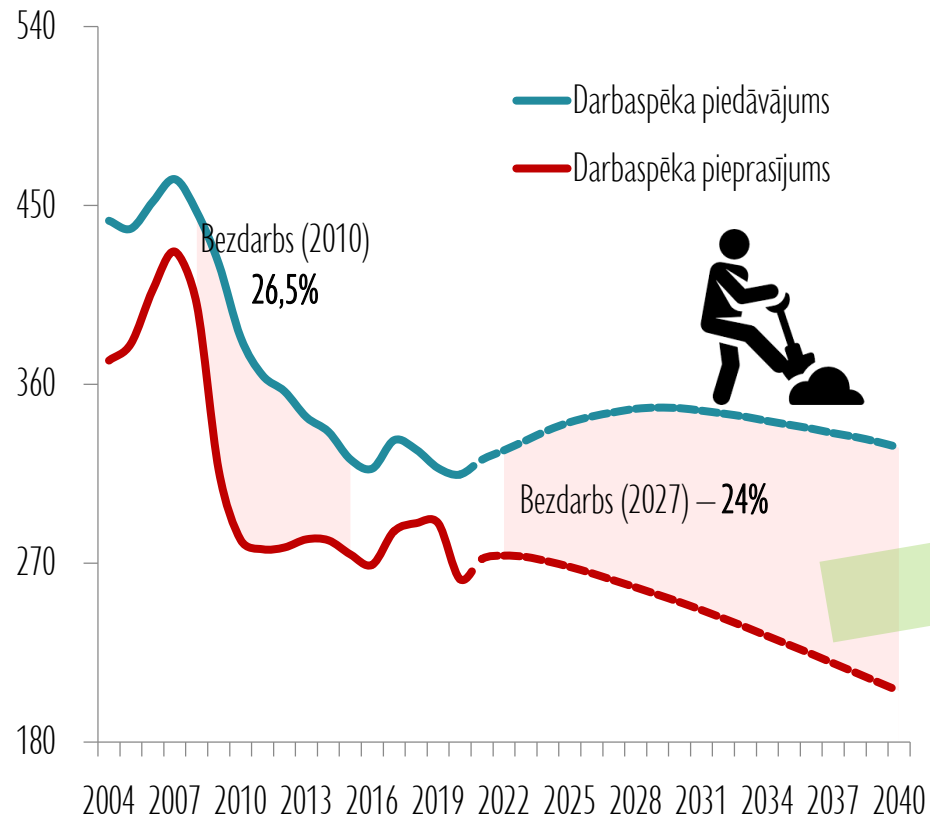

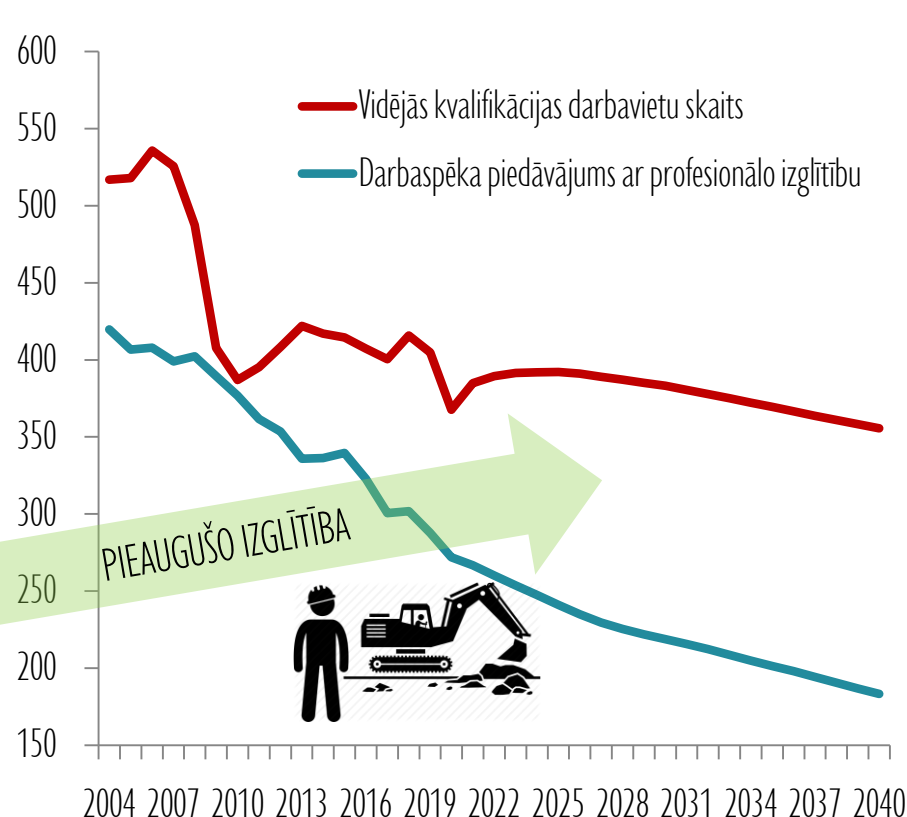
Ekonomikas ministrija

KVALIFIKĀCIJAS PAAUGSTINĀŠANAS PASĀKUMI IEDZĪVOTĀJIEM AR ZEMU IZGLĪTĪBAS LĪMENI VAR MAZINĀT VIDĒJĀS KVALIFIKĀCIJAS DARBASPĒKA NEPIETIEKAMĪBU, TOMĒR NERISINA PROBLĒMAS CĒLONI ILGTERMIŅĀ

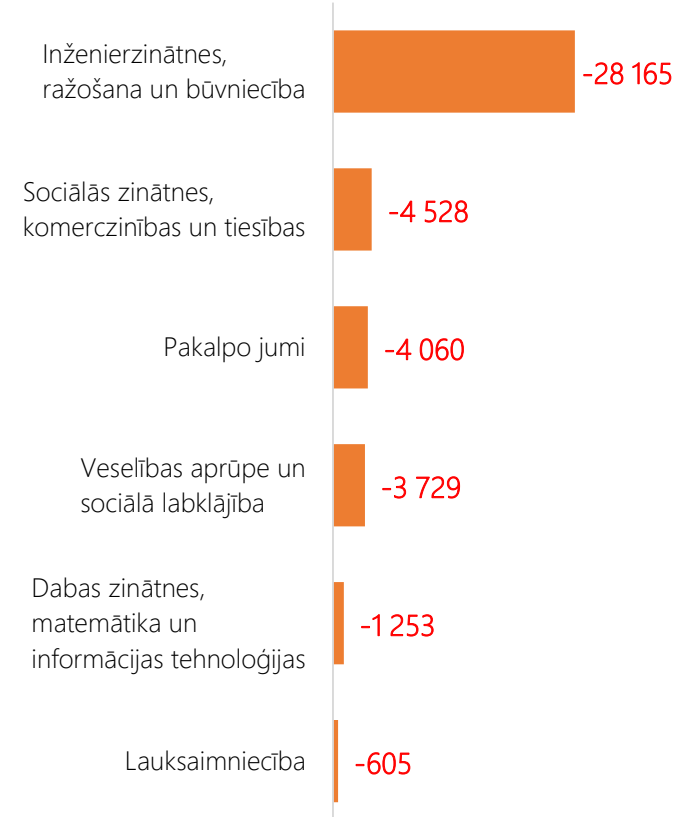
Darbaspēka pieprasījums un piedāvājums ar vidējo vispārējo un pamatzglītību tūkstošos

Darbaspēka pieprasījums un piedāvājums ar vidējo profesionālo izglītību tūkstošos

Darbaspēka iztrūkums vidējās profesionālās izglītības tematiskajās grupās 2027. gadā

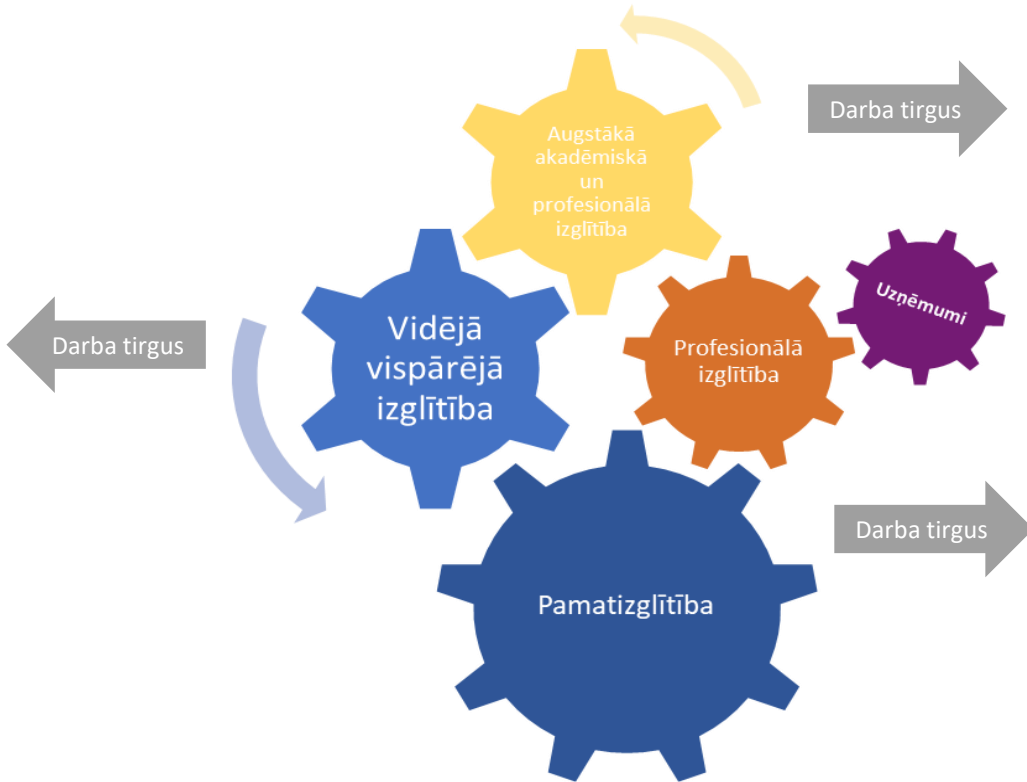

Ekonomikas ministrija

LATVIJAS vs ŠVEICES IZGLĪTĪBAS MODELIS

Latvijas izglītības sistēma

- Izteikta pamatzglītības un vidējās vispārējās izglītības integrācija
- zema sasaiste starp pamatzglītības, profesionālās un augstākās izglītības posmiem
- Uz studijām augstākā izglītības līmenī orientētas galvenokārt vispārējās vidējās izglītības programmas, bet profesionālā izglītība - uz ātrāku ieeju darba tirgū
- Joprojām salīdzinoši maza biznesa līdzdalība izglītības procesā – darba vidē balstītas mācības uzsāktas tikai vidējās profesionālās izglītības programmās

Šveices izglītības sistēma

- Profesionālās specializācijas ievirze sākot no pamatzglītības posma
- Augsta izglītības līmeņu savstarpējā integrācija/sasaiste
- Profesionālās izglītības apguve dod priekšrocības studijām augstākā tehniskajā/profesionālās izglītībā
- Profesionālā izglītībā dominē duālais izglītības modelis - privātais bizness nodrošina prakses/mācekļa vietas, bet skolas apmācību, kas turpinās arī augstākā izglītībā

Ekonomikas ministrija

VAI LATVIJAI DER ŠVEICES IZGLĪTĪBAS MODELIS – VIENOTA KARJERAS IEVIRZES IZGLĪTĪBA VISĀ IZGLĪTĪBAS CIKLĀ?

IZGLĪTĪBAS PIEDĀVĀJUMA PILNVEIDES VIRZIENI

IZGLĪTOJAMO PLŪSMA

- **Vispārējās un profesionālās izglītības harmonizācija** - vienota vidējā izglītība ar agrīnu specializāciju
- **Profesionālā vs vispārējā izglītība 50/50** - profesionālās izglītības priekšrocību stiprināšana studijām augstākajā izglītības līmenī
- **Agrīni izglītības sistēmu pametušo un izglītojamo atbiruma mazināšana** - obligāta vidējā izglītība?

IZGLĪTĪBAS SATURS

- **Vienots vispārējās izglītības saturs vispārējā un profesionālā izglītībā**
- **STEM kompetenču stiprināšana visos izglītības posmos**
- **Modulārā pieeja izglītības programmu veidošanā**
- **Starpdisciplināro programmu attīstība**

DARBA TIRGUS ATBILSTĪBA

- **Duālais izglītības modelis** - DVB izglītība gan profesionālā, gan augstākajā izglītības līmenī
- **Biznesa ciešāka iesaiste izglītības satura veidošanā**
- **Izglītības piedāvājuma struktūras maiņa par labu jomām ar augstāku atdevi**

Ekonomikas ministrija

PALDIES!

Ekonomikas ministrija

Adrese: Brīvības iela 55, Rīga, LV-1519

Tālrunis: +371 6 7013 100

Fakss: +371 6 7280 882

E-pasts: pasts@em.gov.lv

Mājaslapa: www.em.gov.lv

Twitter: @EM_gov_lv, @siltinam

Youtube: <http://www.youtube.com/ekonomikasministrija>

Facebook: <http://www.facebook.com/atbalstsuznemejiem>